

[Tholstrup.]

sammenslutninger, der i åben og fri konkurrence med frie købmænd kappedes om medlemmernes gunst, så deres succes dengang først og fremmest var bundet til deres dygtighed og konkurrenceevne, og nu er de på vej over mod det totalitære styre, hvorefter enkeltpersoner skalter og valter med medlemmernes produkter, uden at de enkelte andelsmedlemmer bliver spurgt — sådan som man har set det med salget af smørret til underpriser på mindst et par hundrede millioner kroner om året, et beløb, der er lige så stort som hele sukkerproduktionens værdi. Det er jo en sørgelig kendsgerning, at andelsselskaberne er på vej ud i uføret. Der har man også læst „Fremtidens Danmark“ og er blevet smittet af dens ideer. Jeg forstår derfor udmærket den tillid, socialisten, den højtærede minister hr. Krag, nærer til andelsbevægelsen i fremtiden. At danske bønder begynder at nære mistillid til deres ledere, er noget, som partiet venstre vil komme til at sande i fremtiden.

Også i England står sukkerindustrien på programmet for statsovertagelsen, hvis socialisterne derovre vinder valget, til trods for at sukkerindustrien har tjent samfundet på bedste måde, så ingen statsdirigeret industri kunne have gjort det bedre. En fuldstændig socialisering af produktionen herhjemme vil formodentlig give samme resultat for borgerne som vore kære statsbaner med det projekterede underskud for det kommende år på 75 mill. kr. Det er ikke alene socialiseringen af jernbanevæsenet i Danmark og England, der fordyrer transportomkostningerne med forfærdende tal. Også i Frankrig er det blevet dyrere at køre med toget. Det vil måske nok blive opfattet som et sidespring, men når der tales om socialisering, må man have afskrækkende eksempler frem. Billetten tredje klasse Paris—Marseille, en strækning på 1 000 km, koster lige så meget som en billet til Pullmanvognen mellem New York og San Francisco, en strækning på 4 000 km. Hertil kommer, at de privatkapitalistiske Pullmanselskaber i Amerika giver overskud.

Se, det er sådan noget, der vil ske, hvis staten overtager hele produktionen af sukker og, som det ærede medlem hr. Aksel Larsen sagde, af andre fabrikationer. Efter at den franske stat har overtaget kulminerne, har disse givet et årligt underskud af 50 milliarder francs. Så er der måske nogle, der dertil siger: francen står ikke ret højt, men 50 milliarder 2 ører er dog 1 milliard danske kroner. Det er resultatet, når man socialiserer produktionerne.

Det ærede medlem hr. Kr. Kristensen sagde, at han var principiel modstander af koncessionssystemer. Det må derfor være kedeligt for ham, at han her skal svigte sine principper.

Det ærede medlem hr. Kr. Kristensen mente, at der ville blive store besværligheder i fremtiden, når eksporten hørte op, og at den 10-årige koncession skulle være forudsætningen for, at disse besværligheder kunne overvindes. Jeg tror på det modsatte, at man under frie forhold vil kunne overvinde besværlighederne i fremtiden.

Det er derfor også fuldt på sin plads, at det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) siger tak til de borgerlige partier for støtten til gennemførelsen af dette socialiseringsforslag. De to liberalistiske partier ynder at kalde sig socialliberale, og man ser her, at det navnlig er den socialistiske del af dette navn, der har sejret indenfor disse partier.

Den højtærede minister peger på en anden mulighed i stedet for en sukkerordning, nemlig at lade sukkerproduktionen foregå på normale frie vilkår, og konkluderer her, at det ville blive dyrere for samfundet end den ordning, man nu foreslår gennemført, og må derfor forkastes. Men konklusionen er forkert. Det er et postulat uden bund i virkeligheden. Den frie produktion ville naturligvis give helt andre muligheder for initiativ. Det er ikke engang rigtigt, at hele overskuddet fra sukkereksporten ubeskåret ville tilfalde fabrikkerne. Skattevæsenet skulle nok sørge for, at dette ikke skete. Og fabrikkerne ville med de større fortjenester sandsynligvis forbedre deres anlæg for endnu mere end de 25 mill. kr., som er beregnet hertil. Jeg vil ikke anse 25 mill. kr. til rationalisering af så store virksomheder for noget stort beløb. Jeg vil anse det for altfor lille. Hvis der skal ske en udvikling gennem de 10 år, der kommer, bliver de 25 mill. kr. sandsynligvis anvendt straks, men det siger jo ikke, at så er fabrikkerne i orden for de kommende 10 år. Der vil komme nye rationaliseringskrav, krav om nye millioner hertil; de skal indtjenes og kan kun indtjenes under frie vilkår, hvor man får udbyttet af sine anstrengelser og ikke kun en trediedel af dette udbytte.

Den højtærede minister sagde, at rationaliseringsprojekterne delvis ville have eksperimentets karakter. Det er helt ved siden af. De eksperimenter, som ligger til grund for rationaliseringen, er såmænd gjort. Det er meget lidt af den slags, som man ikke straks kan benytte, og derfor vil rationalise-